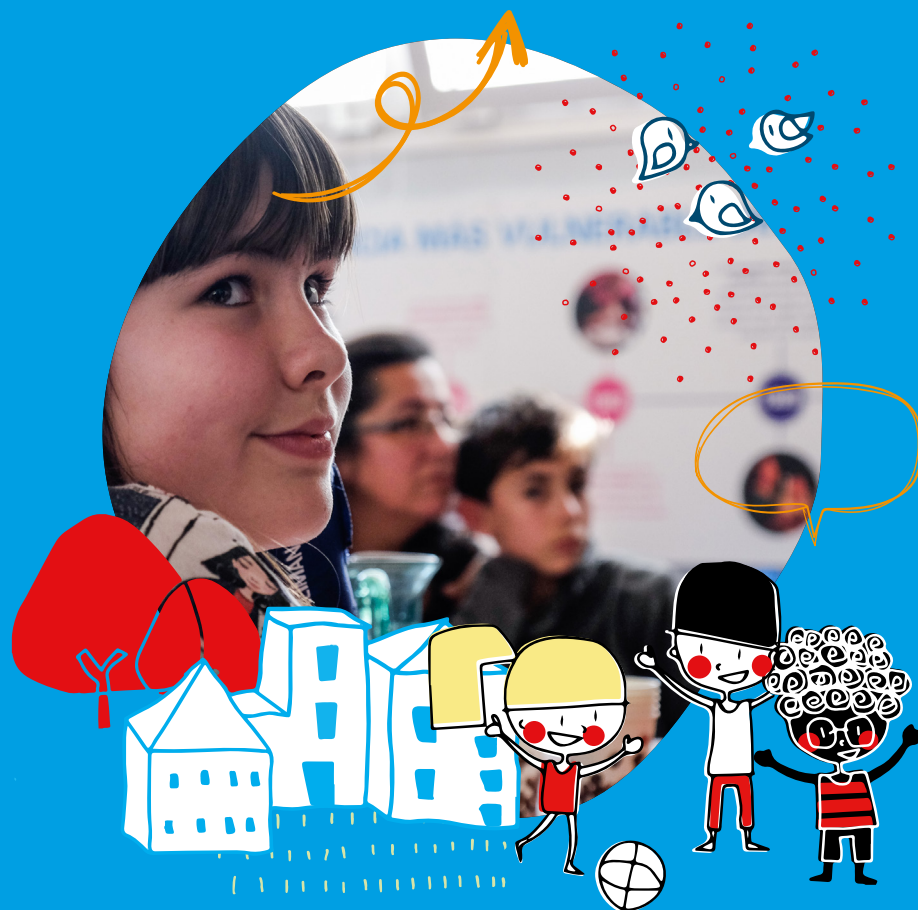

Bases da IX convocatoria do Reconhecimento Cidades Amigas da Infancia

Convocatoria
2019-2020

**Ciudades
Amigas
de la Infancia**

**Child
Friendly
Cities
Initiative**

1ª Edición

Setembro de 2019

© UNICEF COMITÉ ESPAÑOL
www.ciudadesamigas.org

Edita

UNICEF COMITÉ ESPAÑOL

Dirección de Políticas de Infancia e Sensibilización
Área de Políticas Locais e Participación
Rúa Mauricio Legendre 36. 28046. Madrid.

Autoría

UNICEF COMITÉ ESPAÑOL

Diseño e maquetación

Grupo Cooperativo Tangente

Aliados

Todos os dereitos sobre esta publicación e os documentos que lle acompañan (anexos e recursos) pertencen á Fundación UNICEF Comité Español. Calquera extracto pode reproducirse coa debida autorización. Para o caso contactar con: ciudadesamigas@unicef.es

Abreviaturas, siglas e glosario

CFCI	Iniciativa Internacional de Cidades Amigas da Infancia liderada por UNICEF
Neno, nena e adolescente	Persoa menor de 18 anos de idade
NNeA	Neno, nena e adolescente
CDN	Convención sobre os Dereitos do Neno
Goberno local	Organismo administrativo dunha zona xeográfica como unha cidade, un pobo, unha mancomunidade, unha deputación, consello insular ou cabildo insular
ODS	Obxectivos de Desenvolvemento Sostible
PLIA	Plan Local de Infancia e Adolescencia
OPIA	Órgano de Participación Infantil e Adolescente
Enfoque de dereitos de infancia	Marco conceptual que debe servir de orientación para as instancias normativas, de planificación e lexislativas á hora de velar especialmente pola promoción e a protección dos dereitos da infancia (de 0 ata 18 anos). O enfoque baseado nos dereitos humanos supón que cando se formulen as políticas e os programas de desenvolvemento, o obxectivo principal deberá ser a realización dos dereitos humanos. Trátase de respectar, protexer e facer efectivos os dereitos, para no caso que nos afecta, de infancia. Para que sexan efectivos é necesario facilitalos e poñer os medios necesarios
Transparencia e Rendición de Contas	A Transparencia é a actuación pública de fluxo efectivo de información, ou o proceso no que a información é elaborada de forma segura, comprensible e oportuna, sendo un instrumento fiable para a rendición de contas de cara á cidadanía. Rendición de Contas, provén do anglosaxón “accountability” e engloba a realización de accións que deben axudar á cidadanía a avaliar a capacidade da entidade para cumprir cos seus compromisos e obrigacións.

Índice

Presentación

– 8

Convocatoria para o recoñecemento de Cidade Amiga da Infancia 2019-2020

– 10

Sobre UNICEF

– 12

Que é a Iniciativa Cidades Amigas da Infancia?

– 14

A Axenda 2030 e os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible

– 18

Requisitos para obter o recoñecemento como Cidade Amiga da Infancia

– 20

Criterios de valoración das candidaturas

– 30

Compromisos do goberno local e de UNICEF Comité Español tras a obtención do recoñecemento

– 34

Listaxe de anexos

– 38

Listaxe de recursos orientativos e de consulta

– 39

Presentación

Cidades Amigas da Infancia: unha aposta clave para promover o enfoque de dereitos da infancia no ámbito local

“Os Estados Parte respectarán os dereitos enunciados na presente Convención e asegurarán a súa aplicación a cada neno suxeito á súa xurisdición, sen distinción algunha, independentemente da raza, o color, o sexo, o idioma, a relixión, a opinión política ou de outra índole, a orixe nacional, étnico ou social, a posición económica, os impedimentos físicos, o nacemento ou calquera outra condición do neno, dos seus pais ou os seus representantes legais”.

— (Artigo 2. Convención sobre os Dereitos do Neno)

A Convención sobre os Dereitos do Neno (CDN) ratifícase en 1990 e [entra en vigor o 5 de xaneiro de 1991](#) no Estado Español. A partir de dito momento, o Estado, en todos os seus niveis de goberno, comprométese a adoptar todas as medidas administrativas, lexislativas, e de calquera outra índole, para garantir o pleno cumprimento dos dereitos dos nenos e nenas que viven no seu territorio (artigo 4 da CDN).

Neste marco, UNICEF Comité Español promove a Iniciativa Cidades Amigas da Infancia en España, como a estratexia mediante a cal impulsa o compromiso dos gobernos locais co **cumprimento dos dereitos das nenas, os nenos e adolescentes**, tal como se establece na Convención sobre os Dereitos do Neno.

O recoñecemento **Cidade Amiga da Infancia** pon en valor o esforzo dos gobernos locais por incorporar a infancia e adolescencia no centro da axenda política e social. Á vez, obriga a considerar aos nenos e nenas como protagonistas desas axendas, a escoitalos e a levar a cabo as accións necesarias para facer realidade decisións tomadas por eles nos seus espazos de participación infantil e adolescente.

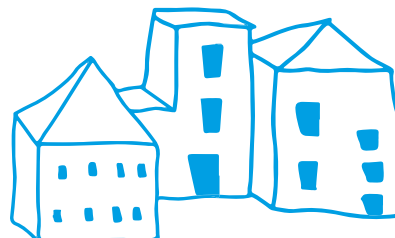
Ser **Cidade Amiga da Infancia** non só implica un compromiso político senón que tamén implementar accións e medidas concretas, dotadas con recursos, no que se establecen metas que melloran o benestar da infancia e da adolescencia no curto, medio e longo prazo. É o comezo dun proceso de aprendizaxe e transformación cara a implementación de políticas que teñen un impacto real na vida dos nenos e nenas. É construír, en colaboración con aliados e cos nenos e nenas, unha cidade ou localidade onde os seus dereitos fáganse patentes e verdadeiros. Todo iso, poñendo o foco nos máis vulnerables, co compromiso de non deixar a ningún neno ou nena atrás, brindado a cada un deles e delas as mesmas oportunidades para desenvolver todo o seu potencial.

Nesta nova edición, a iniciativa Cidades Amigas da Infancia quere dar un paso máis cara a calidade das políticas locais de infancia implementadas, brindando unha ferramenta de xestión de información que facilite aos gobernos locais o seguimento e medición das súas accións a favor da infancia.

— Área de Políticas Locais de Infancia e Participación UNICEF Comité Español

Convocatoria para o recoñecemento de Cidade Amiga da Infancia 2019 -2020

Cada dous anos UNICEF Comité Español abre unha convocatoria co fin de recoñecer os gobernos locais que poden demostrar o seu compromiso cos dereitos da infancia e adolescencia da súa localidade.

Este recoñecemento ten unha **vixencia de catro anos** e implica que o goberno local cumpre cos requisitos establecidos nas bases que se presentan neste documento e asume unha serie de compromisos mediante a firma dun convenio, entre eles, entregar un informe intermedio aos dous anos, onde comunica os avances na implementación do seu plan local de infancia e adolescencia (PLIA).

Finalizados os catro anos, o goberno local que desexa conservar o recoñecemento debe presentarse novamente á convocatoria para a súa **renovación**.

Ata a data, a iniciativa ten presenza en todas as Comunidades Autónomas, dentro do Estado Español, contando con [277 gobernos locais recoñecidos](#), onde reside aproximadamente o 42% dos nenos, nenas e adolescentes que viven en España.

Este documento plasma as bases da IX edición da convocatoria ao recoñecemento de Cidade Amiga da Infancia, sinalando as datas, instrucións, información e documentación que un goberno local debe presentar para obter por primeira vez, ou renovar, o recoñecemento como Cidade Amiga da Infancia. Ao mesmo lle acompañan unha serie de [Anexos](#), que serven de soporte para cumprimentar a información solicitada nesta convocatoria, é dicir documentación que forma parte das mencionadas bases.

Finalmente os candidatos poden atopar unha [listaxe de recursos](#), é dicir algunhas orientacións ou guías sobre os diferentes aspectos que un goberno local debe ter en conta para presentarse a esta convocatoria. Estes recursos non pretenden ser directrices senón documentos inspiradores e de axuda.

Sobre UNICEF

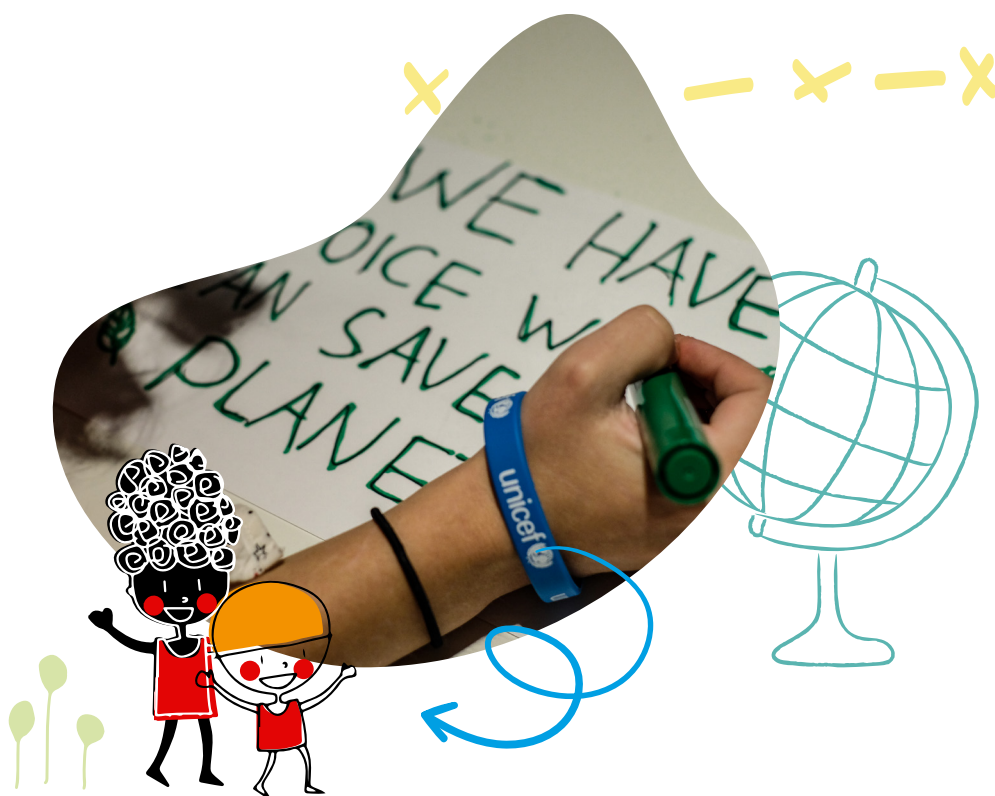
UNICEF, o Fondo de Naciones Unidas para a Infancia, leva máis de 73 anos defendendo os dereitos da infancia.

Foi creado en 1946, co obxectivo de atender as necesidades dos nenos e nenas en Europa tras a Segunda Guerra Mundial. Dende os seus inicios, a súa misión foi traballar pola infancia sen distinción algunha e situar a protección dos seus dereitos por encima de calquera interese.

[UNICEF Comité Español](#) creouse en 1961 e actualmente somos un dos 36 Comités Nacionais que contribúen ao traballo do Fondo de Nacións Unidas para a Infancia en todo o mundo.

O obxectivo de UNICEF Comité Español é mellorar a vida dos nenos e nenas fora e dentro das fronteiras do Estado. Para iso contribuímos a apoiar os programas en defensa dos dereitos da infancia que leva a cabo UNICEF a nivel internacional. Ademais, en [España](#) a labor está encamiñada a promover e defender os dereitos dos nenos e nenas que viven no noso país. Para iso levamos a cabo tres tipos de accións:

- + As que teñen que ver coa [incidencia política](#) baseada no traballo de análise e investigación sobre políticas públicas e a situación da infancia.
- + Aquelas centradas na [educación sobre dereitos de infancia](#) e a cidadanía global.
- + As que buscan promover a Convención sobre os Dereitos do Neno no [ámbito local](#), a través da Iniciativa Ciudades Amigas da Infancia.

Estamos presentes en 17 comunidades autónomas do Estado Español, a través dos [nosos comités autonómicos](#).

O marco do noso traballo é a Convención sobre os Dereitos do Neno (CDN), o tratado internacional máis ratificado do mundo¹.

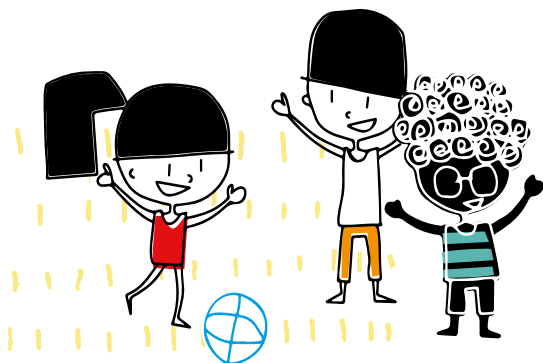
Ademais todo o noso traballo atópase aliñado e contribúe á consecución da [Axenda de Desenvolvemento Sostible \(Axenda 2030\)](#) e ao progreso prometido na [Carta das Nacións Unidas](#).

En cada unha das nosas actuacións adoptamos un enfoque baseado no ciclo de vida, recoñecendo a importancia particular do desenvolvemento da primeira infancia e a adolescencia. Os programas de UNICEF céntranse nos **nenos e nenas máis vulnerables**, incluídos os que viven en contextos fráxiles, os que teñen algunha discapacidade, os afectados pola rápida urbanización ou os afectados pola degradación do medio ambiente.

¹ España ratificou en 1990 dita Convención tal e como se recolle no BOE núm. 313, de 31 de decembro de dito ano.

Que é a Iniciativa Cidades Amigas da Infancia?

Cidades Amigas da Infancia (CFCI polas súas siglas en inglés) é unha iniciativa internacional liderada por UNICEF que apoia aos gobernos locais no seu rol de garante dos dereitos dos nenos e nenas a nivel local, baixo o marco da Convención sobre os Dereitos do Neno.

A iniciativa púxose en marcha en 1996 por parte de UNICEF e ONU-Hábitat co fin de levar a cabo a resolución aprobada durante a segunda Conferencia das Nacións Unidas sobre os Asentamentos Humanos ([Hábitat II](#)), cuxo obxectivo é facer que as cidades sexan lugares habitables para todos. Esta Conferencia das Nacións Unidas declarou que o **benestar dos nenos é o principal indicador dun hábitat saudable, unha sociedade democrática e de bo goberno**. Actualmente esta iniciativa ten presenza en máis de [40 países no mundo](#).

A iniciativa Cidades Amigas da Infancia ten como **visión que todo neno, nena e adolescente goce da súa infancia e xuventude e desenvolva todo o seu potencial a través da realización igualitaria dos seus dereitos nas súas cidades e comunidades**. Co fin de facer realidade esta visión, os gobernos locais e os seus socios identifican as súas metas (resultados) dentro das cinco esferas de obxectivos xerais, definidos no [Marco para a Acción da iniciativa](#).

En España esta iniciativa vense implementando dende 2001, e se desenvolve baixo o liderazgo de UNICEF Comité Español en alianza con:

~~~~~  
O Ministerio de Sanidade, Consumo e Benestar Social (MSCBS)

~~~~~  
A Federación Española de Municipios e Provincias (FEMP)

~~~~~
O Instituto Universitario de Necesidades e Dereitos da Infancia e Adolescencia (IUNDIA)

As catro entidades constitúen a **Secretaría Permanente do Programa**, órgano que define a estratexia estatal e toma a decisión final sobre os gobernos locais recoñecidos como Cidades Amigas da Infancia en España. A área de políticas locais de infancia e participación de UNICEF Comité Español, constitúe ademais, a **Secretaría Técnica da Iniciativa**.

Estes cinco obxectivos xerais son²:

1. Cada neno, nena e adolescente é **valorado, respectado e tratado xustamente** dentro das súas comunidades;
2. **As voces, necesidades e prioridades de cada neno e nena** escóitanse e considéranse nas normativas e políticas públicas, nos orzamentos e en todas as decisións que lles afectan;
3. Todos os nenos e nenas teñen acceso **a servizos esenciais de calidade³**;
4. Todos os nenos e nenas viven en **contornas seguras e limpas⁴**;
5. Todos os nenos e nenas teñen a **oportunidade de gozar** da vida familiar, o xogo e o lecer⁵.

O obxectivo a longo prazo da iniciativa é garantir resultados sostibles para os nenos, nenas e adolescentes, e o compromiso dos gobernos locais de traballar, xunto cos seus aliados, para alcanzar os cinco obxectivos mencionados anteriormente. **Formar parte da iniciativa de Cidades Amigas da Infancia implica un proceso de aprendizaxe e mellora continua.** Nese sentido, a iniciativa non pretende necesariamente abarcar os cinco obxectivos durante os primeiros catro anos de obtención do recoñecemento, senón demostrar uns resultados sólidos e progresivos, e ampliar o alcance dos obxectivos sobre os que se traballa nos anos seguintes.

Estes obxectivos serven para garantir que unha Cidade Amiga da Infancia cumpre os parámetros fundamentais da iniciativa:

1. **Resultados demostrables**, baseados en datos para a infancia, dentro de varias áreas de obxectivos co fin de garantir un enfoque global dos dereitos da infancia;
2. **A participación significativa e inclusiva** dos nenos, nenas e adolescentes;
3. Compromiso demostrable **para erradicar a discriminación** contra os nenos, nenas e adolescentes nas políticas e as accións do goberno local que forman parte da iniciativa.

² Maior desenvolvemento a este respecto poderá encontrarse no documento Recursos 1.

³ Inclúe atención médica, educación, apoio nutricional, desenvolvemento e educación da primeira infancia, xustiza e apoio á familia.

⁴ Inclúe a protección contra a explotación, violencia e abuso, acceso a auga limpa, saneamento e hixiene, deseño urbano seguro e con perspectiva das necesidades da infancia, mobilidade e libre da contaminación e residuos.

⁵ Inclúe actividades sociais e culturais, e lugares seguros para reunirse cos seus amigos e xogar.

A Axenda 2030 e os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible

A Axenda de Desenvolvemento Sostible 2030, adoptada en 2015 por 193 países, establece 17 Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) que os países, independentemente do seu nivel de renda e desenvolvemento humano, comprométense a alcanzar para o 2030, tendo en conta a todas as persoas e facéndoo dunha forma sostible e con equidade.

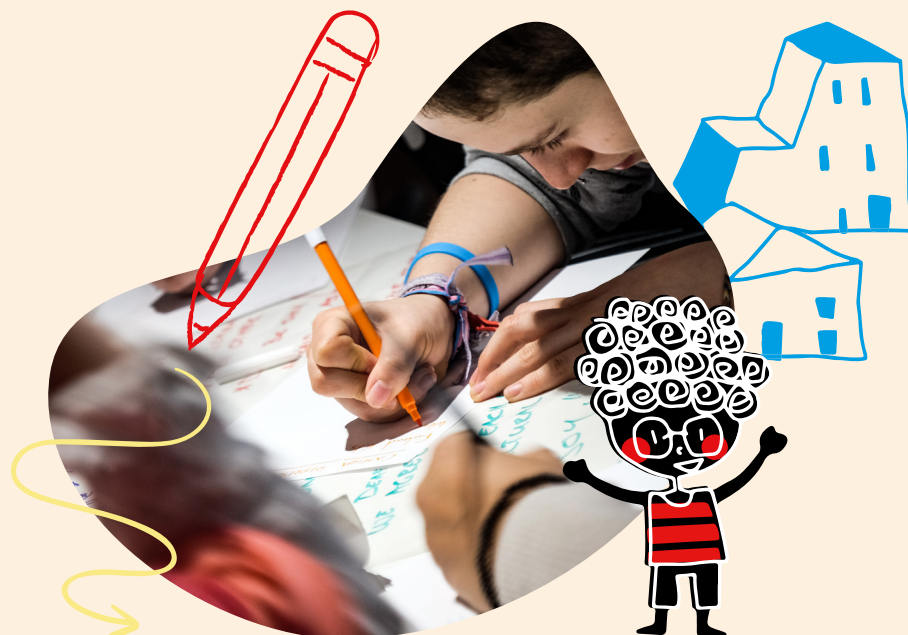
Os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) promoven os dereitos da infancia e supoñen unha oportunidade para protexer a todos os nenos e nenas baixo a consigna de non deixar a ninguén atrás. Por iso, os ODS constrúen tamén unha conxuntura propicia para transformar as políticas dos gobernos locais, xa que lles brinda un marco unificador para os esforzos que realizan os diferentes niveis de goberno, así como tamén con outros países e a comunidade internacional en xeral.

Garantir o benestar da infancia é unha condición esencial para cumprir a Axenda 2030. E facer realidade os ODS é unha aposta por un modelo social e político que pon no centro aos nenos e nenas, en especial aos máis vulnerables.

A iniciativa Cidades Amigas da Infancia está estreitamente aliñada cos ODS e pretende apoiar aos gobernos locais na implementación da Axenda 2030, abordando de maneira integral os problemas relacionados co benestar dos nenos, nenas, adolescente e as familias a nivel local.

O vínculo entre a iniciativa de Cidades Amigas da Infancia e a Axenda 2030, polo tanto, non é só o reflexo dos obxectivos dos ODS, senón tamén por o foco no desenvolvemento local.

Requisitos para obter o recoñecemento como Cidade Amiga da Infancia

Os requisitos da convocatoria, aplicables tanto a novas candidaturas como a **renovacións**, son os seguintes:

- + Ser un goberno local, concello, mancomunidade, cabildo insular, consello insular, ou outro, dentro do sistema da administración local do Estado Español e solicitar a UNICEF Comité Español a obtención do recoñecemento, realizando un [rexistro](#) para iso.
- + Contar cun **órgano de participación infantil e adolescente** activo, promovido, apoiado e recoñecido polo goberno local antes do 29 de febreiro 2020, que se inicia⁶, como mínimo, a súa actividade en outono de 2019. [O documento, Recursos 2 contén unha explicación máis detallada da súa constitución e funcionamento.](#)
- + Ter levado a pleno municipal (ou instancia aplicable de acordo ao réxime local do candidato) a solicitude de participación – carta de interese- nesta convocatoria e ter conseguido a maioría suficiente para a súa aprobación. Dita aprobación non pode ser anterior ao 2019. Modelo dispoñible no [Anexo 3](#). Será necesario aportar este documento de forma telemática antes do 29 de febreiro 2020.
- + Contar cun **mecanismo de coordinación interna**, que teña como obxectivo transversalizar a política de infancia dentro do goberno local. [O documento, Recursos 3 contén unha explicación máis detallada da súa constitución e funcionamento.](#) Debe estar constituído e en funcionamento antes do 29 de febreiro de 2020.

**María explícanos
como dinamizan a
participación infantil e
adolescente en Avilés**
**[¡Coñece a súa
experiencia!](#)**

Para obter o **recoñecemento** como Cidade Amiga da Infancia, para un período de catro anos, é necesario iniciar o proceso coa cumprimentación da solicitude á convocatoria a través dunha plataforma online – **non se admite documentación en papel**- habilitada ao efecto por parte de UNICEF Comité Español.

⁶ Inclúese ademais unha suxestión de enquisa de satisfacción destinada a nenos, nenas e adolescentes pertencentes ao órgano de participación infantil e adolescente (OPIA).

⁷ Enténdese por iniciar a súa actividade: reunións cos centros educativos, elección de representantes infantís, reunións de traballo cos nenos, nenas e adolescentes, etc.

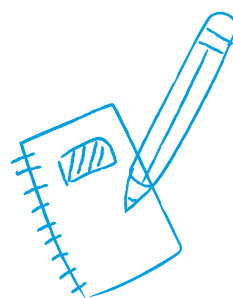
- + Contar cun **diagnóstico**, elaborado de forma participativa e baseado en datos, da situación da infancia e adolescencia que vive no ámbito xeográfico do goberno local, dos recursos e servizos cos que se conta para a súa atención, así como de todos aqueles aspectos que se consideren relevantes. O diagnóstico permitirá resaltar os principais desafíos en temas de infancia e adolescencia aos que se enfronta o goberno local. [O documento, Recursos 4 contén unha explicación máis detallada sobre a súa elaboración](#). As entidades locais solicitantes deberán entregar o documento do seu diagnóstico, e informar a través da ferramenta online de xestión da información, antes do 30 de xuño de 2020.
- + Contar, baseado no diagnóstico anteriormente sinalado e elaborado de forma participativa, co **plan local de infancia e adolescencia coa súa respectiva previsión orzamentaria**. O plan debe incluír indicadores que faciliten o seguimento da súa implementación. [O documento, Recursos 5 contén unha explicación máis detallada sobre a súa elaboración](#). A data de entrega de información asociada a este requisito na plataforma online e subir o plan elaborado será como máximo ata o 30 de xuño de 2020.
- + **Aprobar no pleno municipal** (ou instancia aplicable de acordo ao réxime local do candidato) o **plan local de infancia e adolescencia do goberno local**. [Modelo dispoñible no Anexo 4](#). A data máxima asociada a este requisito é: 30 de setembro de 2020.
- + Realizar un exercicio de **transparencia e fomentar o bo goberno e a rendición de contas**, mediante a publicación **permanente** na páxina web do goberno local, do diagnóstico e do plan local de infancia e adolescencia, co fin de que poidan ser consultados pola cidadanía e calquera persoa ou entidade interesada. A data máxima asociada a este requisito é: 30 de setembro de 2020.

O Cabildo de Fuerteventura propúxose un reto en 2017: coñecer a fondo a realidade da poboación infantil e adolescente da illa para, a partir de alí, deseñar o seu plan de infancia. Así o fixeron!

No caso dos gobernos locais que soliciten a **renovación** do seu recoñecemento, aos requisitos anteriores engadirase:

- + Ter obtido ou renovado o recoñecemento na convocatoria 2016.
- + Ter entregado correctamente en 2018 o informe de seguimento intermedio de avance do seu plan local de infancia (PLIA).
- + **Demostrar os avances alcanzados** para mellorar o benestar da poboación Infantil da súa localidade, grazas á implementación do seu PLIA. Esta información comprende dende o informe intermedio ata o ano 2018, e poderá atopar o modelo para reportalo na sección 9.1 do [Anexo 1](#).
- + Demostrar o **avance en materia de participación infantil e adolescente**. É dicir, deberá reportar, mediante datos, que as opinións e propostas dos nenos e nenas son tidas en conta nas decisións do goberno local.
- + Informar sobre o **orçamento executado** no período anterior co fin de implementar o seu PLIA.
- + Demostrar dinamismo no funcionamento dos mecanismos de **coordinación interna** e avances para que o PLIA sexa un documento de referencia da política pública de todas as áreas do goberno local, conseguindo que a infancia sitúese no centro, e de forma transversal, das políticas do goberno local.

Recordatorio:

Toda a información farase chegar a UNICEF Comité Español en formato electrónico, na plataforma online que se habilitará para o efecto e utilizando, para recoller a información, a ferramenta de xestión da mesma, que atopará no [Anexo 1](#).

No seguinte cadro resúmense os requisitos, cos seus contidos e datas:

Requisito	Para quen	Data máxima de entrega	En que consiste	Onde	Documentación obrigatoria asociada	Acción por parte de UNICEF Comité Español
Rexistro da candidatura	Novos e renovacións	31 de xaneiro de 2020	Aportar información de contacto do goberno local	www.ciudadesamigas.org	Ningunha	Proporcionar acceso á plataforma dixital
Contar cun órgano de participación infantil e adolescente (OPIA) e cun mecanismo de coordinación interna	Novos	29 de febreiro de 2020	Informar sobre a constitución e funcionamento destes órganos, respondendo ás preguntas para o efecto que encontrará na sección 3 da ferramenta de xestión da información (Anexo 1) .	Plataforma on line	Ningunha	Informar se o goberno local pode continuar concorrendo na convocatoria
	Renovacións	29 de febreiro de 2020	Demostrar dinamismo do órgano de participación infantil e adolescente e do mecanismo de coordinación interna: – Informar sobre os resultados obtidos polo OPIA, é dicir reportar, mediante datos, que as opinións e propostas dos nenos e nenas son tidas en conta, nas decisións que lles afectan, tomadas polo goberno local. – Informar sobre o funcionamento e dinamismo do mecanismo de coordinación interna e dos seus avances para conseguir que todas as áreas municipais se comprometan co cumprimento dos dereitos da infancia. Encontrará na sección 3 da ferramenta de xestión da información (Anexo 1) , preguntas sobre estes aspectos.	Plataforma on line	Ningunha	Informar se o goberno local pode continuar concorrendo na convocatoria
Contar co respaldo político á candidatura de Cidade Amiga da Infancia	Novos e renovacións	29 de febreiro de 2020	Levar ao pleno do municipio, ou equivalente noutros gobernos locais, o interese de solicitar o recoñecemento co fin de ser aprobado polo mesmo. Subir á plataforma dixital un certificado que acredite o anterior (modelos dispoñibles no Anexo 3 , a este documento).	Plataforma on line	Certificado de aprobación da moción referente á candidatura debidamente asinada pola persoa que exerce a secretaría do pleno municipal (ou equivalente para o goberno local)	Informar se o goberno local pode continuar concorrendo na convocatoria
Realizar un diagnóstico sobre a situación da infancia e a adolescencia que vive no ámbito xeográfico do goberno local	Novos e renovacións	Máximo ata o 30 de xuño de 2020	Analizar a situación da infancia e a adolescencia con especial atención á infancia máis vulnerable, así como os recursos e accións levadas a cabo ao seu favor por parte do goberno local. Esta información deberá estar baseada en datos (indicadores). Ofrécese unha batería de indicadores que pode ser utilizada na sección 6 da ferramenta de xestión da información (Anexo 1) .	Plataforma on line	Documento diagnóstico	Valoración da información aportada

Requisito	Para quen	Data máxima de entrega	En que consiste	Onde	Documentación obrigatoria asociada	Acción por parte de UNICEF Comité Español
Deseñar unha estratexia a longo prazo (entre 3 a 6 anos) coa súa previsión de orzamento correspondente, para atender os principais desafíos aos que se enfronta a infancia e adolescencia da localidade, é dicir, o plan local de infancia e adolescencia	Novos e renovacións	Máximo ata o 30 de xuño de 2020	Establecer os obxectivos, metas, medidas, accións, responsables, sistema de seguimento e recursos, que permitirán ao goberno local transformar positivamente a vida da infancia e a adolescencia que vive no seu ámbito xeográfico. Para medir o avance das súas metas e/ou obxectivos (logros) o goberno local poderá usar a batería de indicadores que encontrará na sección 6 da ferramenta de xestión da información (Anexo 1). Ademais destes indicadores o goberno local pode, e se lle convida a facelo, usar todos aqueles indicadores que contribúan a un mellor seguimento e avaliación das medidas previstas.	Plataforma on line	Documento plan local de infancia e adolescencia	Valoración da información aportada
	Renovacións	Máximo ata o 30 de xuño de 2020	Ademais do sinalado para os novos, as renovacións deberán: Informar sobre a implementación do PLIA anterior e os resultados alcanzados. Recoméndase utilizar os indicadores que formaban parte do sistema de seguimento do mesmo. Esta información comprende dende o informe intermedio ata o ano 2018, e poderá encontrar o modelo para reportalo na sección 9 do (Anexo 1) (pregunta 9.1). Informar sobre o orzamento executado no período anterior co fin de implementar o seu PLIA.	Plataforma on line	Documento plan local de infancia e adolescencia	Valoración da información aportada
Aprobación en pleno do plan local de infancia e adolescencia contando co apoio dos diferentes grupos políticos representados no goberno local	Novos e renovacións	30 de setembro de 2020	Certificado da persoa que exerce a secretaría do goberno local conforme se realizou esta aprobación, con mención expresa aos resultados da votación. Encontrarase un modelo da moción a levar ao pleno municipal (ou equivalente doutro goberno local) e da certificación asociada no Anexo 4 a estas bases.	Plataforma on line	Certificado de aprobación en pleno do PLIA debidamente asinado pola persoa que exerce a secretaría do pleno municipal (ou equivalente para o goberno local).	Proposta técnica de aprobación a elevar á Secretaría Permanente de Cidades Amigas da Infancia.
Realizar un exercicio de transparencia e fomentar o bo goberno e a rendición de contas	Novos e renovacións	Máximo ata o 30 de setembro de 2020	Ao final da ferramenta de xestión da información atópase unha pregunta onde poderá incluír a dirección da internet (url); que deberá estar dispoñible de maneira permanente.	Plataforma on line	Ningún	Informar se o goberno local pode continuar concorrendo na convocatoria

Ademais dos requisitos sinalados anteriormente, a iniciativa terá en conta os seguintes aspectos:

- + Que o goberno local poida **demostrar un compromiso real coa promoción, o respecto, a protección e a garantía dos dereitos da infancia que vive no ámbito xeográfico da súa xurisdición**, evidenciando e asumindo o compromiso de actuar sobre os principais desafíos e necesidades de nenos, nenas e adolescentes, promovendo e facilitando a formación en dereitos do seu persoal, participando activamente en espazos de intercambio e debates sobre temas que afectan á infancia e adolescencia, realizando accións que eliminen calquera barreira de discriminación e fomentando a sensibilización en dereitos e a convivencia entre os seus cidadáns, entre outras.

¡IMPORTANTE!

UNICEF Comité Español e os membros da Secretaría Permanente poderán desestimar aquelas candidaturas sobre as que existan evidencias que, ao seu xuízo, poñan de manifesto que a política de actuación en materia de infancia do goberno local está, en contradición clara e reiterada coa Convención sobre os Dereitos do Neno.

- + Que o goberno local promova e **lidere un mecanismo de coordinación con actores externos**, que facilite a coordinación e cooperación entre diferentes administracións públicas, con organizacións sociais, con entidades públicas e privadas, etc. para implementar accións articuladas a favor da infancia e adolescencia, e contar cos aportes doutros actores na elaboración do diagnóstico e plan de infancia e adolescencia. Este mecanismo pode construírse desde estruturas existentes ou por nova creación.

Málaga e Pasaia, teñen unha ampla traxectoria impulsando espazos de coordinación con axentes externos.

Coñece como o fan!

Ferramenta de xestión da información de Cidades Amigas da Infancia (Anexo 1)

Esta ferramenta é un sistema de recollida periódica de información, baseada en datos e indicadores, que permite contar cun panorama amplo da situación, accións, recursos e estruturas cos que conta un goberno local candidato, ou recoñecido, como Cidade Amiga da Infancia. Cada un destes datos está relacionado cunha ou máis metas dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible.

Permitirá a cada goberno local rexistrar información relacionada cos seus recursos e accións, o seu diagnóstico, plan local de infancia e adolescencia, e cos seus logros e a inversión realizada.

Esta información e indicadores pode ser utilizada polo goberno local para a elaboración do documento do diagnóstico e o PLIA (a información poderase descargar en formato Excel). A ferramenta é un instrumento vivo, que será alimentada e cumprimentada por cada un dos gobernos locais no momento de presentar a súa candidatura ao recoñecemento, cando presente o seu informe intermedio e no momento de renovar. Ademais, será accesible, para cada goberno local, durante a vixencia do recoñecemento. Grazas a esta alimentación periódica, o goberno local poderá consultar os logros obtidos ao longo do tempo, ver a evolución dos indicadores que escollera, descargar información, elaborar informes, render contas sobre o cumprimento das súas accións e dos ODS, entre outros. Desta forma poderá coñecer o impacto e cambio conseguido na vida dos nenos, nenas e adolescentes da súa localidade.

NOTA

A información e documentación entregárase a UNICEF Comité Español en castelán e exclusivamente a través da plataforma online habilitada para iso.

Criterios de valoración das candidaturas

UNICEF Comité Español valorará se as candidaturas teñen un enfoque de dereitos de infancia, a través do análise da información subministrada polo goberno local candidato mediante a ferramenta de xestión⁸ da información de Cidades Amigas da Infancia , para facelo utilizaranse os criterios de valoración⁹ seguintes:

Participación infantil e adolescente significativa, é dicir, que o goberno local:

- Fomente a súa participación como cidadáns e cidadás activos e suxeitos de dereitos, considerando o dereito de expresar a súa opinión libremente en todos os asuntos que lle afectan, téndose debidamente en conta as súas opinións, en función da idade e madurez do neno, nena ou adolescente.
- Lles brinde información, lles escoite e teña en conta as súas observacións e propostas e lles manteña informados do seguimento e estado das mesmas.
- Conte coa infancia e adolescencia no deseño do diagnóstico da realidade e no deseño do Plan Local de Infancia e Adolescencia.
- Asigne un orzamento destinado ao órgano de participación infantil e adolescente
- **Renovacións:** realizar unha adecuada rendición de contas aos nenos e nenas dos seus aportes.

Resultados demostrables na realización dos dereitos de infancia que vive na localidade:

- Que o goberno local conte cun sistema de seguimento da política de infancia baseada en indicadores.
- Que o goberno local deseñe un sistema mediante o cal poida render contas dos avances na súa política local nos obxectivos definidos pola iniciativa Cidades Amigas da Infancia. É dicir, que o goberno local poida informar sobre a situación, actuacións e resultados dos obxectivos expostos pola iniciativa, mediante un sistema de indicadores reflexados no seu diagnóstico e recollidos no seu PLIA. Na ferramenta online de recollida e xestión da información, o goberno local candidato encontrará unha batería de indicadores, dentro dos cales poderá seleccionar os que se axusten a súa realidade (**están dispoñibles na sección 6 do Anexo 1**)¹⁰.
- Que os gobernos locais que **renovan** o recoñecemento demostren os resultados alcanzados, mediante indicadores o, no seu defecto mediante outras evidencias, dos obxectivos establecidos no seu plan de infancia.

⁸ UNICEF Comité Español proporcionará acceso a esta plataforma dixital a cada un dos gobernos locais candidatos.

⁹ A avaliación baséase nunha combinación de feitos e valores (principios, atributos ou cualidades que se consideran intrinsecamente bos, desexables, importantes e de utilidade xeral, por exemplo «ser xustos con todos») para calibrar o mérito dunha intervención (é dicir, dun programa ou unha política).” Peersman, Greet. Criterios de Avaliación. Centro de Investigacións Innocenti de UNICEF. Fondo das Nacións Unidas para a Infancia (UNICEF), setembro de 2014.

¹⁰ O goberno local poderá, se non atopa os indicadores que se axusten á súa realidade, solicitar a UNICEF Comité Español, a creación doutros diferentes. Esta acción realizarase dentro da plataforma online.

Que o goberno local teña presente un **enfoque de equidade** nas accións desenvolvidas e planificadas. É dicir, que poña o foco nos nenos, nenas e adolescentes máis vulnerables, co fin de non deixalos atrás. Isto analizarase considerando que:

- A recollida de datos sobre a situación da infancia e a adolescencia permita identificar aos nenos, nenas e adolescentes máis vulnerables, ben polo seu lugar de orixe, pertenza a grupo ou minoría étnica, polo seu sexo, pola súa orientación sexual ou identidade de xénero, a súa situación socioeconómica ou porque presenta algunha discapacidade.
- As súas medidas e accións prioricen especialmente a esta infancia e adolescencia máis vulnerable.
- Conte cun sistema de axudas, descontos en prezo de acceso a actividades, ou outros, onde se priorice á poboación infantil en situación ou risco de vulnerabilidade.
- Conte con medidas e accións para combater o racismo, a xenofobia, o machismo, ou calquera discriminación contra un colectivo específico dentro dos nenos, nenas e adolescentes que viven dentro do seu goberno local.

Gobernanza e asignación de recursos con enfoque de infancia, para iso analizarase que no goberno local:

- Exista un espazo consolidado e real de coordinación e transversalización da política de infancia.
- O diagnóstico de situación e o plan local de infancia e adolescencia teñan sido deseñados de forma participativa, tanto por actores dentro do goberno local, como por entidades sociais, AMPAS, ou outros, e sempre considerando á infancia como un actor clave no proceso de identificación dos desafíos, no deseño da estratexia e na priorización de accións.
- Dedique un orzamento suficiente á implementación das accións previstas na política de infancia.
- Fortaleza as capacidades do seu persoal, tanto político como técnico, en temáticas relacionadas con dereitos de infancia.
- Analice e modifique, se é necesario, as ordenanzas e outras normativas, plans ou proxectos, da súa competencia, co fin de que as mesmas incorporen o enfoque dos dereitos de infancia.
- Existan mecanismos para a xeración de alianzas locais, a rendición de contas e a transparencia para a execución dos plans, medidas e accións da política local de infancia.

Para poder analizar a información requirida, tendo en conta os criterios mencionados anteriormente, UNICEF Comité Español utilizará a información proporcionada por cada goberno local candidato a través da ferramenta de xestión da información ([Anexo 1 destas bases](#)).

Adicionalmente, terase en conta un número de indicadores, da sección 6 da ferramenta ([Anexo 1](#)), sobre os que o goberno local reporte a información, recomendando que os mesmos contemplen, no posible, os 5 obxectivos da iniciativa Cidades Amigas da Infancia.

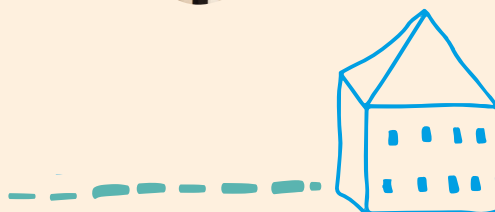
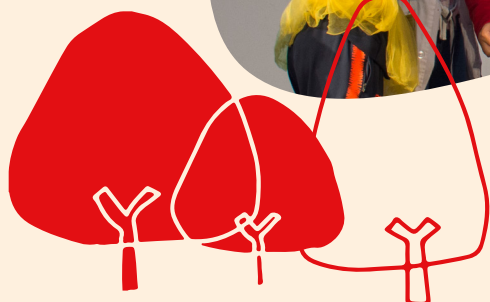
O número de indicadores varía en función do seu tamaño, por habitantes, e se son candidatos novos ou de renovación do recoñecemento. Este número queda establecido do seguinte xeito:

Tipo de candidato	Menos de 20 mil habitantes	Entre 20 e 50 mil habitantes	Entre 50 e 100 mil habitantes	Entre 100 e 500 mil habitantes	Máis de 500 mil habitantes
Novos	10	15	20	25	30
Renovacións	15	20	25	40	50

Visitas de avaliación. Durante todo o período de avaliación da convocatoria, UNICEF Comité Español poderá realizar unha visita ao goberno local candidato, co fin de valorar de primeira man a súa candidatura, coñecer de forma directa os seus órganos de participación e coordinación, e as accións levadas a cabo polo goberno local a favor da infancia e adolescencia. En caso de producirse, o coste desta visita será asumida polo goberno local candidato. UNICEF Comité Español contactará coa antelación suficiente ao goberno local obxecto de visita, co fin de coordinar adecuadamente esta acción.

Aclaracións. En caso de que UNICEF Comité Español o considere necesario, poderase solicitar aos gobernos locais candidatos, novos ou **renovacións**, máis información sobre os datos e documentos recibidos.

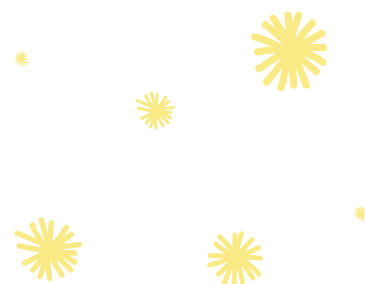
Compromisos do gobierno local e de UNICEF Comité Español tras a obtención do recoñecemento

Dende UNICEF Comité Español notificaremos de xeito público o resultado da convocatoria, poñendo a disposición de todos os interesados a acta de resolución da Secretaría Permanente. Posteriormente, invitarase aos gobernos locais galardoados por primeira vez a un acto de entrega a nivel estatal. No caso das **renovacións**, cada Comité Autonómico informará aos galardoados das accións públicas a realizar.

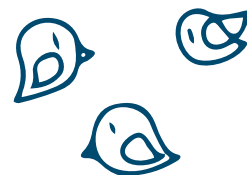
Da concesión do recoñecemento derívanse unha serie de responsabilidades, que, no caso dos gobernos locais, serán as seguintes:

1. Firmar un convenio de colaboración con UNICEF Comité Español, de acordo ao modelo que encontrará no **Anexo 2**. Esta firma producirase nun prazo máximo de 6 meses dende a data de concesión, determinada polo acta de resolución da convocatoria por parte da Secretaría Permanente de Cidades Amigas da Infancia. A duración será igual ao período de vixencia do recoñecemento, é dicir 4 anos.
2. Implementar a súa política local de infancia e adolescencia, con enfoques de dereitos de infancia, participación, non discriminación e equidade, a fin de alcanzar **cambios medibles, baseados en datos e sostidos no tempo. O seu obxectivo final é mellorar a situación da infancia que vive na localidade.**
3. Baixo un enfoque de **transparencia e rendición de contas**, o goberno local deberá publicar de xeito permanente na súa web os documentos vinculados a esta convocatoria, é dicir o diagnóstico e o PLIA, así como información referida á existencia e funcionamento do órgano de participación infantil e adolescente e dos espazos de coordinación.
4. Elaborar e entregar un informe intermedio, aos dous anos da obtención do recoñecemento, a través da plataforma online.

Pola súa parte UNICEF Comité Español comprométese a:

- Facer difusión pública nos seus canais do recoñecemento outorgado.
- Establecer as canles adecuadas para brindar acompañamento durante o período de vixencia do recoñecemento.
- Ofrecer ao goberno local, información, formación, fomento do traballo en rede, entre outros, coa finalidade de fortalecer o seu traballo dende un enfoque de dereitos de infancia.
- Aportar metodoloxías, formación e promover a realización de eventos rexionais e estatais de participación infantil e adolescente.

Ao longo de todo o período de vixencia do recoñecemento, UNICEF Comité Español, ben a través do persoal en Sede (é dicir a Secretaría Técnica de Cidades Amigas da Infancia), ou mediante os seus representantes nos diferentes comités autonómicos, poderá realizar **visitas de seguimento** cando o considere necesario, ou a través dunha solicitude do propio goberno local.

Así mesmo, UNICEF Comité Español xunto cos membros da Secretaría Permanente resérvanse o dereito a **retirar o recoñecemento de forma unilateral** se ao seu xuízo, o goberno local está incumprindo a súa responsabilidade de garante ante a violación dalgún dos dereitos da infancia recollidos na Convención sobre os Dereitos do Neno.

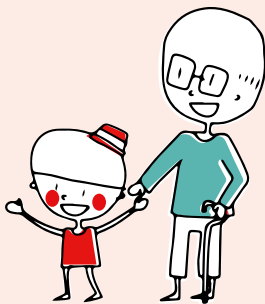

Listaxe de anexos

- + **Anexo 1:** Ferramenta de xestión da información para as Cidades Amigas da Infancia.
- + **Anexo 2:** Modelo de Convenio.
- + **Anexo 3:** Modelo de moción e certificado de solicitude para presentarse á convocatoria.
- + **Anexo 4:** Modelo de moción e certificado de aprobación de Plan Local de Infancia e Adolescencia.

Listaxe de recursos orientativos e de consulta

- + **Recurso 1:** Obxectivos de Cidades Amigas da Infancia e a Convención sobre os Dereitos do Neno.
- + **Recurso 2.1:** Orientacións para establecer, desenvolver e consolidar o órgano de participación infantil e adolescente.
- + **Recurso 2. 2:** Modelo de enquisa de satisfacción destinada a nenos, nenas e adolescentes pertencentes ao órgano de participación infantil e adolescente (OPIA).
- + **Recurso 3:** Orientacións para establecer o mecanismo de coordinación interna.
- + **Recurso 4:** Orientacións para elaborar o diagnóstico.
- + **Recurso 5:** Orientacións para elaborar o plan local de infancia e adolescencia.

Créditos

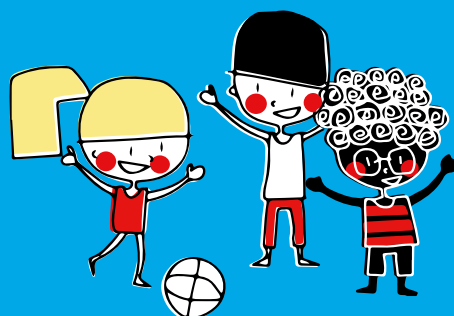
Ilustracións	Papanautas - Myriam Díaz del Campo
Portada	@Plataforma de Infancia-UNICEF Comité Español/2018/Hugo Palotto
Páxina 3	@Plataforma de Infancia-UNICEF Comité Español/2019/Alba Lajarin.
Páxinas 5, 30 e 41	@UNICEF Comité Español/2019
Páxina 8	@UNICEF Comité Español/2018/Pensar Consulting
Páxinas 10, 18	@UNICEF Comité Español/2018/Pensar Consulting
Páxinas 13, 14 e 20	@UNICEF Comité Español/2019/Hugo Palotto
Páxinas 6, 34 e 37	@UNICEF Comité Español-Plataforma Infancia/2018/Pedro Timón- Pensar

*“Temos moitas propostas e ideas que
facer e que poden solucionar moitos
dos problemas que afectan ao noso
día a día”*

Consello de Infancia e Adolescencia
de San Javier, Murcia

www.ciudadesamigas.org

Aliados:

